

Fakta, argument & debatt

Nyhetsbrev om alkohol, narkotika och sociala frågor från Blå Bandet i samverkan med SLAN

N:r 12 - publicerad 8 oktober 2025

Blå Bandet

Nyhetsbrevet produceras av Blå Bandet (Sveriges Blåbandsförbund) och ges ut i samverkan med SLAN (Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor)

www.blabandet.se www.slan.se

Redaktion: Helena Bingebo, Bertil Forsberg, Ingalill Söderberg, Mikael Hansson, Per-Olof Svensson

nyhetsbrev@blabandet.se

Redigering & utskick: Per-Olof Svensson

INNEHÅLL

- MHF kräver promillegräns för elsparkcyklar
- Gymmen kraftsamlar mot dopning
- Göteborgs Stads gym tar krafttag mot dopning
- Mobbning det vanligaste trygghetsproblemet i skolan
- Ny lag för idéburna offentliga partnerskap
- Tre av fyra finländare stöder 20-årsgräns för köp av tobaks- & nikotinprodukter
- Äldre som brukar cannabis har ökad risk för demens
- Mängdrabatt för cannabisinköp
- Regeringen föreslår fortsatta skatteminskningar på alkoholprodukter
- All alkohol ger ökad demensrisk
- Alkoholiberal regeringspolitik sätter press på finska kristdemokrater
- För lite alkohol i urvattnad FN-deklaration

ALKOHOL

MHF kräver promillegräns för elsparkcyklar

Förra året avled fem personer i Sverige i samband med elsparkcyklar. Sverige är enda landet i Norden som inte kräver att föraren behöver vara nykter. Nu önskar MHF att regelverket skärps. Antalet olyckor med elsparkcyklar har ökat dramatiskt på senare år. 2019 rapporterades omkring 800 skadade och noll dödsfall. Fem år senare vittnar Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF om en ökning till närmare 4 500 olyckor med personskador och hela fem dödsolyckor med elsparkcyklar. En betydande del av olyckorna, uppemot en tredjedel, kopplas till att förare är alkoholpåverkade.

– Vi är det enda landet i Norden som inte har någon promillegräns när det gäller elsparkcyklar, säger Tomas Jonsson, trafiksäkerhetsansvarig på MHF till Drugnews.

[Läs mer på Drugnews](#)

Forts. >

DOPNING

Gymmen kraftsamlar mot dopning

V41 är gym, kommuner och myndigheters vecka att uppmärksamma bruket av anabola steroider på träningsanläggningar. Polisen gör allt större beslag av hormoner.

[Läs mer på Drugnews](#)

Göteborgs Stads gym tar krafttag mot dopning

När media idag rapporterar om dopning är det oftast kopplat till elitidrotten. Problemet finns där, men med tiden har dopningen alltmer kommit att bli vanligast utanför sportens värld.

- Många som dopar sig är vanliga motionärer som tränar på gym, som snabbt vill bygga muskler för att nå upp till någon sorts ideal. Vad alla inte vet är att kosttillskott som lovar snabb muskeltillväxt, hormonreglerande egenskaper eller snabb viktnedgång kan innehålla dopningsklassade eller läkemedelsklassade substanser, säger Malin Larsson, samordnare gym och aktivitetsytor på idrotts- och föreningsförvaltningen.

[Pressmeddelande från Göteborgs stad](#)

SOCIALT

Mobbning det vanligaste trygghetsproblemet i skolan

Enligt en ny studie från OECD, Talis 2024, anger rektorer i Sverige att mobbning mellan elever, både på skolan och online, är det vanligaste trygghetsproblemet. De uppfattar ordningsproblemen som mindre akuta än sina nordiska kollegor, ändå väljer regeringen att fokusera enbart på disciplinära åtgärder. Arbetet mot mobbning lyser med sin frånvaro.

- Talis 2024 bekräftar det som många skolor redan vet. Det är inte studieron som är skolans största trygghetsproblem, det är mobbningen. Förslagen som regeringen nu lägger fram riskerar istället att öka mobbningen, säger Magnus Loftsson, forskningsledare på Friends.

[Pressmeddelande från Friends](#)

IDÉBUREN SEKTOR

Ny lag för idéburna offentliga partnerskap

Två glädjande besked presenterades i regeringens budget för 2026. Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att ta fram förslag på en lag för samverkansformen Idéburet offentligt partnerskap (IOP) och ett uppdrag om att utreda hur den idéburna sektorns andel av den offentliga välfärden kan mätas och synliggöras.

[Från Famna: Budget 2026: IOP-lag och förbättrad statistik](#)

Forts. >

TOBAK & NIKOTIN

Tre av fyra finländare stöder 20-årsgräns för köp av tobaks- & nikotinprodukter

Det finska social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp för tobaks- och nikotinpolitik föreslog 2023 ett antal åtgärder för att uppnå målet om att Finland ska bli rökfritt till 2030. Bland förslagen finns en höjd åldersgräns för tobaksprodukter, nikotinvätskor och tobakssurrogat som innehåller nikotin från 18 år till 20 år.

En opinionsundersökning från folkhälsoorganisationen ASH Finland visar att dessa förslag har ett brett folkligt stöd. 92 procent av befolkningen finner den ökade användningen av nikotinpåsar och e-cigaretter bland unga oroande. Dessutom stöder majoriteten (76 %) en höjning av åldersgränsen för köp av tobak och nikotinprodukter till 20 år. Även bland dagligrökare stöder så många som 62 procent en 20-årsgräns.

”Användningen av nikotinprodukter har ökat bland unga och konsekvenserna är förödande. Nikotin är ett gift som har flera skadliga effekter på hälsan. Nikotin skadar bland annat den utvecklande hjärnan, vilket försvagar hjärnans dopamin känslighet, vilket påverkar inläring, stresstolerans och självreglering. Ju äldre en ung person är när hen kan köpa produkter, desto svårare är det att få tag på dem från sin vänkrets och desto färre börjar använda dem”, säger Anne Taulu, verkställande direktör för ASH Finland.

[Läs mer här på ASH Finland \(finska\)](#)

NARKOTIKA

Äldre som brukar cannabis har ökad risk för demens

En studie i Kanada kartlade äldre personers besök till akutmottagningar. Personer över 65 som sökte för cannabisrelaterade orsaker hade fem år senare 5% av patienterna en demensdiagnos. Bland allmänheten drabbades endast 1.3%.

[Läs mer på National Library of Medicine \(engelska\)](#)

Mängdrabatt för cannabisinköp

En ny studie har undersökt hur legaliseringen av cannabis i Kanada, under en femårsperiod påverkat priserna på den lagliga och illegala marknaden. Forskarna har intervjuat närmare 2700 personer som använt cannabis under det senaste tolv månaderna och frågat om pris, inköpt mängd och källa. 22 % uppgavs illegalt inköpt, men andelen varierade beroende på produkt. För de flesta produkterna var priset lägre på den illegala marknaden. Skillnaden i pris mellan lagliga och illegala inköpskällor visar sig ha minskat betydligt sedan 2019, och på båda marknaderna förekommer mängdrabatter. Studien publicerades i augusti i den medicinska tidskriften Drug and Alcohol Review.

[Läs mer på Wiley online Library \(engelska\)](#)

ALKOHOL

Regeringen föreslår fortsatta skatteminskningar på alkoholprodukter

Från och med den 1 juli 2025 har oberoende småbryggerier nedsatt skatt på den öl de producerar. I årets budget avser Regeringen nu att sänka skatten för fler mindre producenter av sprit, vin, cider, mjöd och mellanklassprodukter som portvin och sherry. Skattesänkningen föreslås träda i kraft 1 juli 2026 och beräknas kosta staten cirka 20 miljoner kronor per år. Svensk alkohollobby välkomnar förslaget samtidigt som man förutspår att det ”riskerar att bli en het potatis” inom EU där utländska vin- och spritproducenter antas reagera och skapa fortsatt debatt om Systembolaget och monopolets framtid.

[Läs mer på Beernews](#)

Forts. >

ALKOHOL

All alkohol ger ökad demensrisk

En ny omfattande studie av forskare vid universiteten i Oxford, Yale och Cambridge punkterar tidigare antaganden om att måttlig alkoholkonsumtion skulle ha en skyddande effekt mot demens. Tvärtom visar studien att all alkoholkonsumtion, även låg, är kopplad till ökad risk för demens.

– Det är en oerhört imponerande studie säger Sven Andréasson, alkoholläkare och professor emeritus vid Karolinska institutet, till Dagens Nyheter.

Riskökningen börjar redan vid första glaset och inte bara för demens.

- För fallolyckor, till exempel, är det väldigt tydligt förklarar Andréasson.

Äldre studier har ofta rapporterat ett j-format samband mellan alkoholkonsumtion och risken för demens. En måttlig alkoholkonsumtion skulle alltså vara skyddande. Nu visar studien, som använt tre olika metoder, att all alkoholkonsumtion ökar risken. Tidigare studier påverkas av ett omvänt orsakssamband, personer som är på väg att utveckla demens visar sig ofta ha minskat sin konsumtion under åren innan. Också om man inte litar till individernas egna uppgifter om hur mycket alkohol man druckit, utan beräknar detta utifrån biologiska analyser ser man enbart en ökad risk till följd av alkoholkonsumtion.

[Studien är publicerad i tidskriften BMJ Evidence-Based Medicine \(engelska\)](#)

[Läs mer på DN](#)

Alkoholiberal regeringspolitik sätter press på finska kristdemokrater

Den finländska regeringen föreslår omfattande liberaliseringar av alkohollagen när det gäller hemleverans av alkoholdrycker och alkoholreklam på nätet. Enligt propositionen ska det bli tillåtet att beställa alkoholdrycker från butiker, kiosker, bensinstationer och restauranger. Man vill även göra det möjligt att beställa starksprit från utlandet.

Finländska tillverkare ska få rätt att marknadsföra även starka alkoholdrycker på sina webbplatser och sociala medier, både inom Finland och till andra EES-länder. Man öppnar också för influencerreklam för alkohol.

Regeringens minsta parti, Kristdemokraterna ogillar förslagen men har inte ställt någon kabinettfråga.

[Läs mer här på Yle \(svenska\)](#)

För lite alkohol i urvattnad FN-deklaration

En nyligen antagen FN-deklaration om icke-smittsamma sjukdomar och psykisk hälsa får skarp kritik från Movendi international. ”En missad chans”, säger Maik Dünnbier, Strategichef och ansvarig för påverkansarbete på Movendi international, till Drugnews.

FN:s politiska deklaration om icke-smittsamma sjukdomar (NCD) och psykisk hälsa kunde ha blivit en milstolpe i det globala folkhälsoarbetet. Men resultatet kritiserar nu av Movendi International, en global folkhälsoorganisation som arbetar för alkoholfria livsstilar och evidensbaserad alkoholpolitik. Deras analys är slutresultatet är en urvattnad kompromiss som misslyckas med att möta den växande alkoholrelaterade sjukdomsöverskottet.

– Vi tycker inte det är logiskt att det bara är tobakskontroll som ska ha accelererad politisk handling, utan det ville vi också se för alkoholpolitik, säger Maik Dünnbier.

[Läs mer på Drugnews](#)

23 OKTOBER

KL 14.00-15.15

Whose rights?

Rethinking human rights narrative in drug policy

NARKOTIKA
POLITISKT
CENTER

Webbinarium 23 oktober kl 14.00-15.15

Whose rights? Rethinking human rights narrative in drug policy

När mänskliga rättigheter lyfts i den globala narkotikadebatten handlar det ofta om krav på avkriminalisering eller legalisering. Men det är ett snävt synsätt som riskerar att skymma andra viktiga rättigheter – som rätten till förebyggande insatser, särskilt för barn och unga.

I det här webinariet diskuterar vi hur narkotikapolitiken kan värna både folkhälsa och individens rättigheter. Vi lyfter också hur starka finansiärer, som Open Society Foundations, har påverkat FN:s arbete – och hur det format samtalet i en alltmer ensidig riktning.

Medverkande:

Bobby Smith, Clinical Professor and Consultant Psychiatrist Roxana Stere, Human Right and Drug Control researcher Pierre Andersson, Policyrådgivare NPC

[Föranmälan](#)

Sveriges Landsråd
för alkohol- och narkotikafrågor

Höstmöte med S.L.A.N (Save the day) 28 oktober 2025

Årets SLAN-konferens med våra medlemsorganisationer & länsnykterhetsförbund kommer att gå av stapeln i Stockholm tisdagen den 28 oktober 2025 på IOGT-NTO Gården i Klara (Klara Södra Kyrkogata 20)

Vi börjar kl.09.30 med drop-in fika
Programmet startar kl. 10.00
Vi avrundar dagen ca. kl. 16.00

Programmet och utförligare information kommer längre fram. www.slan.se

Blå Bandets vision:

Ett tryggt samhälle fritt från alkohol och andra droger där alla människor har lika värde.

Blå Bandet är en nykterhetsorganisation med kristen värdegrund och välkomnar alla som delar våra värderingar och målsättningar.

Vi är en väletablerad organisation med en unik kombination av alkoholfri gemenskap och stort medskapande.

Vi är en självklar plattform för alla som vill bilda opinion inom ANTDS-området.

Med gemenskap, glädje och delaktighet är Blå Bandet en röst för ett nyktrare samhälle som samlar människor som väljer att leva drogfritt.

Ställningstagandet är inte bara för vår egen skull. Det är också en solidarisk handling till alla människor som själv har eller lever nära någon med ett beroende.

Blå Bandet

Nykterhet behöver du aldrig ångra!

Här finns mer info

om Blå Bandets verksamhet, vad vi erbjuder och hur du blir medlem:

www.blabandet.se

Jag Ser

Målet med Jag Ser är att fler vuxna ska inspireras till och få mer kunskap om att se att de behövs och kan göra skillnad.

Genom att se och vara en trygg förbild för ett barn.

Även en liten insats kan göra stor skillnad.

www.jagser.se

Har du också fått nog av beroendereklamen?

Mediekonsumenten kan inte undvika reklamen för beroendeframkallande substanser och medel. Den öppna reklamen för spel och vin sköljer över oss och finns överallt: I TV, tidningar, utomhus och på sociala medier.

Men, det finns också en stor mängd dold reklam.

Produktplaceringar i serier och hos influencers till exempel.

www.fattnog.se

Anhöriga till någon med beroendeproblem

Vi anordnar verksamhet som erbjuder kunskap och verktyg för att stärka anhöriga.

Kontakta oss för mer information!

kansliet@blabandet.se